

Erf inpassingsplan

Hollenberg 4 | Aalten

Colofon

Erfinpassingsplan
Hollenberg 4 – Aalten

Uitgevoerd door:

Natuurbank Overijssel
Correspondentieadres:
Nobelstraat 7-5
7131PZ Lichtenvoorde

BTW-ID: NL001388212B56

E: info@natuurbankoverijssel.nl

Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Opdrachtgever:

Legeland – Advies Buitengebied

Projectnummer en versie: 6934A versie 1.3	Status: Definitief
Ligging plangebied: Hollenberg 4 - Aalten	Rapportdatum: 1-4-2026
Auteur: L. Talen + K. ten Haaff	

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
1.2	Voorgenomen ontwikkelingen	3
Hoofdstuk 2	Plangebied.....	4
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	4
2.1	Situering van het plangebied	4
2.3	Landschap.....	8
2.4	Cultuurhistorie	8
Hoofdstuk 3	Het ontwerp	10
3.1	Doelstelling.....	10
3.2	Het ontwerp	10
3.3	Uitgangspunten	11
3.4	Beleid.....	11
3.5	Kansen voor versterking van de landschappelijke inpassing van het erf.....	11
Hoofdstuk 4	Inrichting en beheer.....	12
4.1	Inrichtingsmaatregelen	12
4.2	Beheer	14

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Op het adres Hollenberg 4 in Aalten bevindt zich een actieve melkveehouderij. De varkenshouderij is een aantal jaren geleden gestaakt. Het voornemen van de initiatiefnemers bestaat uit: het staken van de melkveehouderij, het slopen van de stallen en het realiseren van een nieuwe woning met bijgebouw op het erf. Bij een aantal ruimtelijke ontwikkelingen is een landschappelijke inpassing verplicht in de gemeente Aalten. Bijvoorbeeld als voor een initiatief een bestemmingsplan gewijzigd moet worden. De gemeente Aalten heeft initiatiefnemer gevraagd een voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf op te stellen. In voorliggend plan wordt een voorstel voor landschappelijke inpassing van het nieuwe erf gepresenteerd.

Naast een verbeelding van het wenselijke eindbeeld, wordt tevens ingegaan op de te nemen inrichtingsmaatregelen. Ook wordt een advies gegeven op welke wijze de nieuwe elementen beheerd dienen te worden om zich te kunnen ontwikkelen tot de elementen zoals bedoeld in dit plan.

1.2 Voorgenomen ontwikkelingen

Het initiatief tot erftransitie bestaat uit het plan om een groot oppervlakte aan agrarische bedrijfsgebouwen te slopen en de huidige agrarische bestemming om te zetten naar woonbestemming waarbij één woning door initiatiefnemer toegevoegd gaat worden samen met een bijhorend bijgebouw. Dit onder gebruikmaking van de beleidsregel Lokale kwaliteitscriteria voor het toevoegen van een woning in het landelijk gebied van de gemeente Aalten. Afbeelding 1 geeft een verbeelding van de voorgenomen ontwikkelingen.

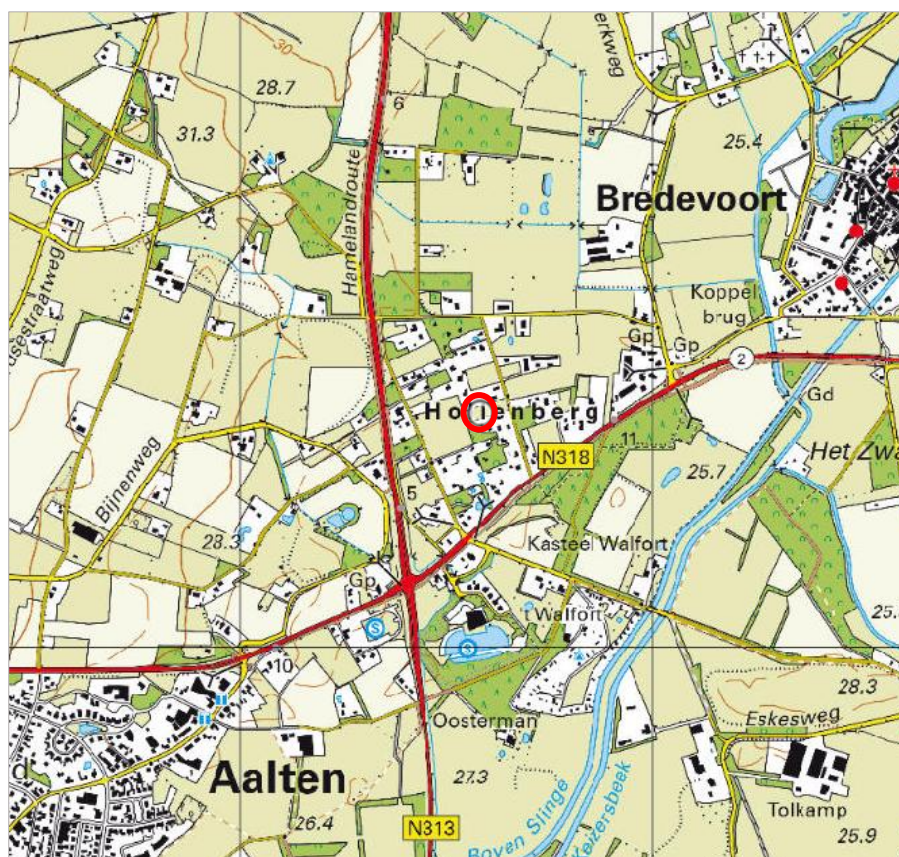

Afbeelding 1: Voorgenomen ontwikkelingen

HOOFDSTUK 2 PLANGEBIED

2.1 Situering van het plangebied

Tussen het dorp Aalten en Bredevoort ligt het plangebied Hollenberg 4 te Aalten, gemeente Aalten. Het plangebied wordt omgeven door landelijk gebied. Op afbeelding 2 wordt de ligging van het plangebied op topografische kaart weergegeven.

Afbeelding 2: Ligging plangebied met rode cirkel aangeduid (bron: topotijdreis.nl)

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit een woning, kapschuur, melkveestal, twee varkenstallen, een moestuin en agrarisch grasland. De beplanting bestaat uit inheemse bessenstruiken en enkele fruitbomen. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied in geel aangeduid.

Afbeelding 3: Luchtfoto met plangebied in geel aangeduid (bron: gelderland.maps.arcgis.com)

*Afbeelding 4 t/m 15:
Huidige situatie en
beplanting van het
plangebied.*

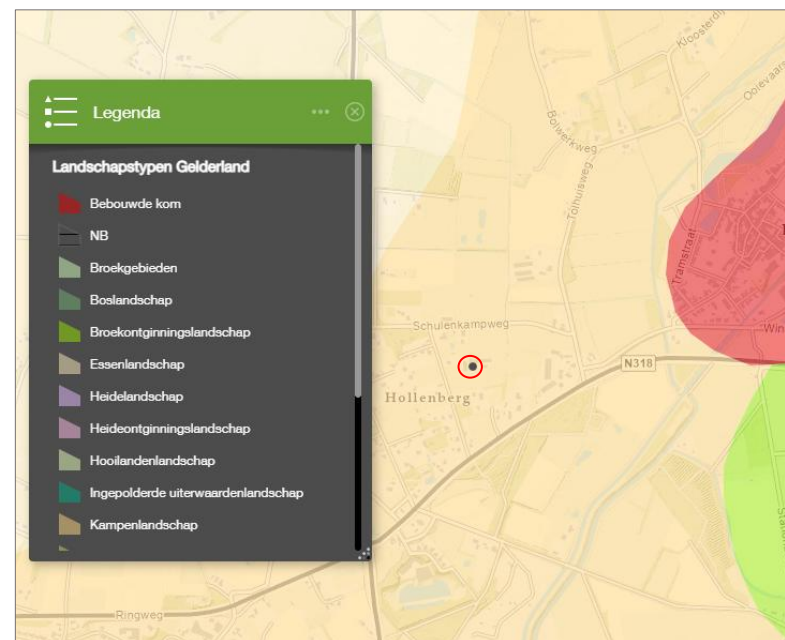

2.3 Landschap

Het plangebied en de omgeving van het plangebied behoort tot het kampenlandschap, zie afbeelding 16. Het kampenlandschap bestaat van oorsprong niet uit grote akkercomplexen, maar uit individuele akkers. De boerenbedrijven voerden een gemengde bedrijfsvoering, een combinatie van akkerbouw en veeteelt. Omdat de grond vaak arm was, brachten de boeren mest en heideplaggen als bemesting op het land. Het kampenlandschap is een oud agrarisch cultuurlandschap dat ontstaan is vanaf de middeleeuwen. Het kenmerkt zich door de grillige, bochtige wegenstructuur met verspreid liggende bebouwing. Sommige boerderijen liggen tegenwoordig op enige afstand van de doorgaande weg, als gevolg van ruilverkaveling en het opheffen van tal van zandwegen en paden. De agrarische percelen hebben ongelijke vormen en volgen veelal het oorspronkelijke landschap. Essen en graslanden wisselen elkaar af en wegen zijn veelal voorzien van laanbeplanting. Veel kavelgrensbeplanting, zoals houtwallen, zijn verdwenen tijdens ruilverkaveling. Ook zijn de meeste oorspronkelijke zandwegen verdwenen of verhard.

2.4 Cultuurhistorie

Rond 1850 bestaat het plangebied uit agrarisch cultuurland. Vanaf 1881 is de Hollenberg weg ingetekend op de historische kaart. Sinds 1927 is bebouwing aan de Hollenberg 4 toegevoegd aan de historische kaart. Rond 1930 loopt er nog een doorgaande weg dwars door het plangebied, deze weg is op de kaart van 2005 verwijderd.

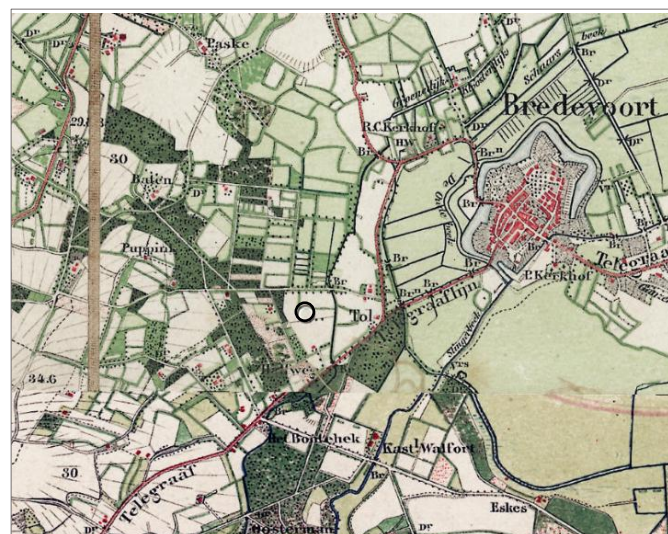

Afbeelding 16: Ligging plangebied in Kampenlandschap, bron: slgelderland.nl

Onderstaande afbeeldingen laten de ontwikkeling van het landschap zien, doormiddel van historische topografische kaarten van topotijdreis.nl. De zwarte cirkel duidt het plangebied aan.

Afbeelding 18: Plangebied op topografische kaart van 1850.

Afbeelding 19: Plangebied op topografische kaart van 1900.

Afbeelding 20: Plangebied op topografische kaart van 1950.

Afbeelding 21: Plangebied op topografische kaart van 2000.

HOOFDSTUK 3 HET ONTWERP

3.1 Doelstelling

Het doel van een plan voor landschappelijke inpassing is het in harmonie met het omringende landschap inpassen van het erf; zowel het bestaande deel alsmede de nieuwe ontwikkeling. Dat wil niet zeggen dat alle bebouwing verstopt moet worden achter een 'groene muur' van beplanting. Bebouwing mag juist zichtbaar en beleefbaar zijn, maar beplanting kan wel bijdragen aan het wegnemen van zicht op minder fraaie elementen, zoals mestilo's, betonnen keerwanden van kuilvoerplaten of grote, eentonige stallen voor de intensieve veehouderij.

3.2 Het ontwerp

Het ontwerp is voorzien van een struweelhaag die het zicht vanaf de Hollenberg op de kapschuur zal ontnemen. Ten noorden van de bestaande woning wordt een hoogstam fruitboomgaard gerealiseerd, omgeven door een meidoornhaag. Ten zuiden van de boomgaard wordt een bessenstruweel en een solitaire walnoot aangeplant. Langs de inrit worden vijf loofbomen aangeplant. Het erf van de nieuwe woning wordt voorzien van een scheerhaag, heesters en een solitaire loofboom. Tevens wordt er ten zuidoosten van het plangebied een poel aangelegd. Aan de westkant van het perceel komt een vogelbosje bestaande uit verschillende soorten (voornamelijk besdragende) beplanting.

3.3 Uitgangspunten

Bestaande beplanting

Uitgangspunt voor het opstellen van een erfinpassingsplan is behoud van zo veel mogelijk bestaande beplanting. Voorwaarde is wel dat het streekeigen beplantingsvormen zijn, passend in het landschap, en bestaat uit inheemse beplanting (geen conifeer, laurier, duindoorn, naaldbomen).

Huidige beplanting

Het plangebied bestaat grotendeels uit inheemse soorten. Er hoeft geen beplanting gerooid te worden.

Autochtoon plantmateriaal

Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van autochtoon plantmateriaal. Dat houdt in dat het plantmateriaal een Nederlandse herkomst heeft. Autochtoon plantmateriaal is afgestemd op het Nederlandse klimaat. Autochtoon plantmateriaal gebruiken vermindert ook hybridisatie van plantgoed van buitenlandse komaf met autochtone beplanting.

Streekeigen beplantingsvormen

Op de randen van de kleine kavels bevonden zich in het kampenlandschap veel houtwallen en heggen, waardoor het kampenlandschap van oudsher erg kleinschalig is. Streekeigen beplantingsvormen voor het kampenlandschap bestaan uit houtwallen, houtsingels en knotbomen in de nattere delen. Tevens zijn struweelhagen, geriefhoutbosjes, hoogstamboomgaarden, solitaire bomen en scheerhagen streekeigen binnen dit landschap.

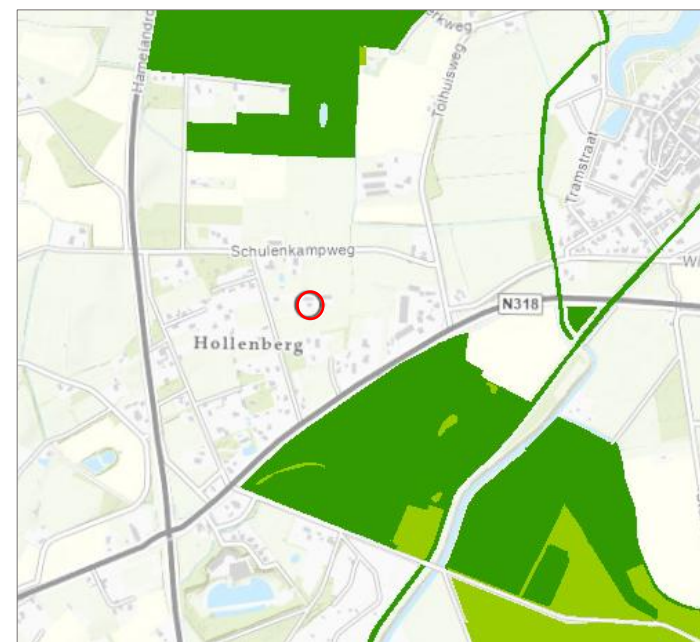
3.4 Beleid

Provinciaal beleid

Het plangebied behoort niet tot het Gelders Natuurnetwerk of de Groene Ontwikkelingszone. Vanuit provinciaal beleid voor de bescherming van voorgenoemde zones worden geen specifieke eisen gesteld. Tevens behoort het plangebied niet tot Natura 2000-gebied.

3.5 Kansen voor versterking van de landschappelijke inpassing van het erf

Binnen het plangebied bevindt zich, op de moestuin na, vrijwel geen beplanting. De aanleg van de bomenrij, struweelhaag en hoogstam fruitboomgaard is streekeigen voor dit landschap en versterkt de biodiversiteit. Tevens is de nieuwe poel een versterking voor het landschap, amfibieën, zoogdieren en vogels.

Afbeelding 23: Ligging plangebied buiten GNN (donker groen) en Go (licht groen), bron: gelderland.maps.arcgis.com.

HOOFDSTUK 4 INRICHTING EN BEHEER

4.1 Inrichtingsmaatregelen

Om tot het wenselijke eindbeeld te komen, worden de volgende inrichtingsmaatregelen genomen.

1. Aanplant struweelhaag

Er worden een struweelhaag aangeplant. De haag mag bestaan uit diverse struweelsoorten als veldesdoorn, meidoorn, sleedoorn, hazelaar, Gelderse roos, hondsroos, wilde lijsterbes, gewone vlier en rode kornoelje. Er wordt bij aanleg gebruik gemaakt van driejarig plantsoen (80-120 cm). Er worden twee rijen aangeplant. De totale lengte van de struweelhaag betreft circa 30 meter.

2. Aanplant loofbomen

Er worden vijf zomereiken aangeplant langs de inrit. Daarnaast worden er twee walnoten aangeplant. Eén ten noordwesten van de nieuwe woning en één ten oosten van de bestaande woning. Er worden als laanboom gekweekte bomen gebruikt met een minimale stamomtrek van 14-16 cm op 1,30 hoogte. De bomen worden voorzien van twee boompalen en boomband.

Afbeelding 25: Voorbeeld loofboom met boomband en boompalen.

Afbeelding 24: Voorbeeld struweelhaag.

3. Aanplant scheerhaag

Rondom de hoogstam fruitboomgaard wordt een meidoornscheerhaag aangeplant. Tevens wordt er ten zuidwesten van de nieuwe woning een scheerhaag aangelegd, deze mag bestaan uit (haag)beuk of liguster. Er wordt driejarig plantsoen gebruikt in de maat 80-120 cm. De haag bestaat uit 4 stuks plantsoen per meter haag.

4. Aanplant heesters en bessenstruiken

Ten oosten van de nieuwe woning worden heesters aangeplant. Deze heesters mogen bestaan uit Gelderse roos, hondsroos kardinaalsmuts en aalbes. Ten oosten van de bestaande woning worden diverse inheemse bessenstruiken aangeplant. Als voorbeeld: aalbes, kruisbes, Gelderse roos, gewone vlier, wilde lijsterbes en bosbes.

5. Aanleggen poel

De beste locatie voor de poel is aan de zuidoost kant van het perceel, grenzend aan de watergang en knotwilgen van de buren en waar amfibieën het kleine bosschage als (winter) rustverblijfplaats kunnen benutten. De amfibieënpool neemt in zijn geheel (dus met oevervegetatie/hooiland) circa 100m² in beslag. De poel wordt tot maximaal twee meter beneden maaiveld afgegraven, waarbij het voorjaarspeil ongeveer 1,5 meter is en de poelen zomers droog kunnen vallen.

6. Hoogstam fruitboomgaard

Ten noorden van de bestaande woning wordt een hoogstam fruitboomgaard gerealiseerd. De vijf bomen komen minimaal vijf meter uit elkaar te staan. Er wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van oude-, streekeigen rassen, denk hierbij aan handappel, moesappel, stoofpeer, handpeer of pruim (als voorbeeld: Hennie Rossel Collectie, Stichting Landschapsbeheer Gelderland (achterhoek)). De boomgaard wordt gecombineerd met een extensief beheerd bloem- en faunairijk grasland.

7. Aanplant vogelbosje/bosschage met zwarte elzen

Aan de westkant van het perceel komt een vogelbosje/bosschage met 5 zwarte elzen te liggen. Deze zal uit voornamelijk besdragende beplanting bestaan. Bij aanplant wordt er 2- of 3-jarige plantsoen (80-120cm) gebruikt. Het vogelbosje wordt circa 20mx5 = 100m². Plantsoen wordt 1,50m uit elkaar geplant, dus moeten er $100\text{m}^2 / 2,25 = 44$ stuks plantsoen aangeplant worden. Een mix van verschillende soorten die gebruikt kunnen worden zijn meidoorn, sleedoorn, veldesdoorn, hazelaar, wilde liguster, wilde lijsterbes, wilde kardinaalsmuts, hondsroos en wilde appel. De 5 zwarte elzen worden in een rij aangeplant. Bij aanplant van de 5 elzen wordt er gebruik gemaakt van 5 stuks plantsoen met een stamomtrek van 10-12cm gemeten op 130cm hoogte vanaf de grond.

4.2 Beheer

Het vervolgbeheer van de aan te leggen elementen bepaald in grote mate het aanzien van de elementen. In deze paragraaf wordt aangegeven hoe de nieuwe elementen beheerd dienen te worden.

Struweelhaag

De struweelhaag wordt beheerd als hakhout. Dat betekent dat de haag periodiek afgezet mag worden, waarna de haag weer zal uitlopen. De haag mag iedere 8-10 jaar teruggezet worden, bij voorkeur in twee onderhoudsbeurten, waarbij telkens 50% van de haag (in lengte) afgezet wordt.

Solitaire boom

Geen beheer. Indien laag hangende takken hinder of schade veroorzaken, mag de boom gesnoeid worden.

Scheerhaag

De scheerhaag wordt jaarlijks één à twee maal geknipt of geschoren om de haag in de wenselijke hoogte en breedte te houden.

Hoogstam fruitboomgaard

Beheren naar eigen voorkeur. Door snoeien verjong je het vruchthout en blijft de boom langer vruchten produceren. De vorm snoei is bij voornamelijk bij jonge bomen belangrijk. Appelbomen worden meestal in een bolvorm gesnoeid, perenbomen in een piramidale vorm. Het bloem- en faunarijkgasland wordt gefaseerd gemaaid (sinusbeheer). Bij deze vorm van gaslandbeheer wordt het weiland verdeeld in vlakken, deze worden een paar keer per jaar gefaseerd gemaaid waarbij steeds één vlak niet gemaaid wordt. Op deze manier krijgen insectenpopulaties de kans om naar het vlak met de meeste kruiden en bloemen te verhuizen. Laat de grassen niet langer dan 3 dagen liggen. Door gemaaid gras langer te laten liggen komen er voedingsstoffen vrij die je juist wil afvoeren. Ook krijgen bladrozetten op deze manier niet genoeg licht om te groeien. Maaïen na 15 juni (wanneer verschaling nodig is ook in mei maaïen).

Poel en gasland

Opslag van ongewenste houtige gewassen en bomen langs en in de poel wordt jaarlijks in oktober verwijderd (uittrekken, niet maaïen). Het gasland om de poel hetzelfde beheren als het bloem- en faunarijkgasland bij de boomgaard. Niet bemesten en 1x maaïen en afvoeren.

Vogelbosje/boschage met zwarte elzen

Het vogelbosje/de boschage word eens per jaar gesnoeid waarbij takken die hinder of schade veroorzaken verwijderd worden. Eens in de 10 jaar wordt het vogelbosje gefaseerd afgezet in minimaal 3 onderhoudsbeurten. Dit betekend dat per keer maximaal 1/3 deel van het vogelbosje afgezet wordt. Bij het afzetten blijven de 5 elzen behouden als boomvormers. Wanneer een van de zwarte elzen dood gaat/afsterft dient er een nieuwe voor in de plaats geplant te worden.

Landschappelijke inpassingsplan Hollenberg 4 Aalten

Bestaand

- ① Woning
- ② Schuur
- ③ Moestuin
- ④ Erfverharding

Nieuw

- ⑤ Struweelhaag
- ⑥ Solitaire loofboom
- ⑦ Scheerhaag
- ⑧ Hoogstam fruit-/notenboomgaard
- ⑨ Woning
- ⑩ Bijgebouw
- ⑪ Erfverharding

- ⑫ Contour te verwijderen stallen
- ⑬ Bessenstruiken
- ⑭ Heesters
- ⑮ Poel
- ⑯ Bomenrij
- ⑰ Vogelbosje/boschage met elzen

Auteur: L. Talen + K. ten Haaff
 Versie: 1.3
 Datum: 1-4-2026
 Status: Definitief
 Locatie: Hollenberg 4 Aalten
 Project: 2024-6934